

Herziening Voorzieningen en Uitkeringsstelsel voor veteranen (HVUS)

Onderwerp:

Voortgang HVUS

De doelmatigheid en doeltreffendheid van de Zorg voor veteranen

Inleiding

Nederland heeft een goed ingericht stelsel voor de begeleiding, ondersteuning en zorg voor onze Veteranen en hun relaties. We zijn één van de weinige landen waar deze zorg naast de registratie en de erkenning & waardering voor onze Militaire Oorlogs- en Dienstslachtoffers (e.a.) is geborgd in een wet. Sinds het ontstaan van deze wet in 2014 zijn we dan ook in staat geweest om ruim 10.000 personen te begeleiden en te ondersteunen bij hun hulpvraag. In 2017 vond de evaluatie van het veteranenbeleid plaats met als hoofdvraag :

“Hoe heeft het Veteranenbeleid zich in de periode 2011-2016 ontwikkeld en in hoeverre is dat beleid doeltreffend en doelmatig geweest?”

Het bleek een vraag die destijds niet eenvoudig was te beantwoorden (*ADR rapport en Evaluatie Veteranenbeleid 2011 – 2016*). Wel kwam de evaluatie tot een achttal aanbevelingen voor de korte en lange termijn. Voor de zorg voor onze veteranen was de achtste misschien wel de belangrijkste aanbeveling : *Moderniseer het stelsel van uitkeringen en compensaties (inclusief de bijbehorende keuringen) zodat dit de gewonde veteraan beter ondersteunt bij re-integratie en (maatschappelijke) participatie.*

Vervolg

Ondanks een extra aanbeveling vanuit de RZO (Raad voor civiel-militaire Zorg en Onderzoek) in oktober 2017 om het stelsel van zorg te optimaliseren (*RZO Advies nr. 24 voorkomen van secundaire ziekte winst en - victimisatie in de veteranenzorg, oktober 2017*) kwam het onderwerp pas weer in mei 2019 tijdens een overleg tussen Hoofd Directie Personeel, APG Bijzondere Regelingen Defensie en Zorgcoördinatie ter sprake. Vanuit dit overleg ontstond de wens om te onderzoeken op welke wijze de doelmatigheid en doeltreffendheid van het zorgsysteem kon worden vergroot.

In het onderzoek naar - en de uiteindelijke ontwikkeling van een nieuw hersteltraject werd niet alleen de voorzieningen- en uitkeringsregeling onder de loep genomen, maar is er gekeken naar het gehele geïntegreerde systeem van voorzieningen, verstrekkingen, uitkeringen en schaderegelingen en uiteindelijk zou het antwoord geven op de volgende opdrachten:

- **Ontwikkel en geef vorm aan een modern stelsel van uitkeringen en compensatie gericht op re-integratie en maatschappelijke participatie.**
- **Draag zorg voor een innovatief, efficiënt, maar vooral ook duurzaam (blijvend financieel haalbaar) systeem.**
- **Draag zorg voor een stelsel dat de veteraan in zijn kracht zet, welke bijdraagt aan herstel en daardoor zorgt voor een positieve ervaring.**
- **Integreer een gezonde balans tussen zelfregie, gezondheid en plichten enerzijds en rechten en claims anderzijds.**

Ontwikkeling

Na een initiële analysefase van 6 maanden werd het concept plan omarmt en gaf de Hoofd Directeur Personeel in november 2019 de opdracht tot de doorontwikkeling en invoering van HVUS. 3 maanden later gaven het LZV, het APG Bijzondere regelingen defensie, het Veteraneninstituut en diverse partijen vanuit Defensie hun commitment aan het plan, aan de samenwerking in de doorontwikkeling en aan de uiteindelijke invoering van HVUS. In de jaren die er op volgden werd een nieuw proces ontwikkeld wat er voor kon zorgen dat veteranen (e.a.) meer hersteld uit een begeleidingstraject kwamen en weer mee konden draaien in de maatschappij, gewoon weer iemand kunnen en mogen zijn.

Principe

Het traject is gebaseerd op een vrij simpel gegeven: dat niemand geboren wordt met de gedachte om invalide te willen worden en ziek te blijven, dat iedereen zijn of haar eigen behoeften heeft, zingeving nodig heeft en ergens bij wil horen.

Het proces is gebaseerd op het principe van het 1 gezin, 1 plan gedachte en we hebben een draai gemaakt van aanbod gerichte, gecompartmenteerde zorg naar vraaggerichte, geïntegreerde en multidisciplinaire inzet op herstel.

De meest belangrijke verandering die noodzakelijk is om meer gezondheid te genereren is wel dat de materiele zorg en de immateriële zorg (voorzieningen, verstrekkingen, pensioenen en schaderegelingen versus psychosociale begeleiding en behandeling) op hetzelfde moment, met hetzelfde doel ingezet moeten worden; *investeer aan de voorkant in gezondheid dan bespaar je veel leed en geld aan de achterkant*. Alleen dan kan herstel plaatsvinden (en voorkom je secundaire ziekte winst en -victimisatie).

Nu zijn de meeste regelingen pas beschikbaar wanneer er na een zeer lang traject (> 1 jaar) dienstverband wordt aangenomen voor de klachten. De regelingen (zoals o.a. ook het invaliditeitspensioen) zijn dan veelal compensatie voor schade en beperkingen en dragen niet / nauwelijks bij aan herstel van de aandoening en de beperkingen.

Vervolg

Naast de noodzaak om alle spelers in het veld goed mee te nemen en te betrekken was het ook noodzakelijk om de vakbonden goed te informeren en met hen in gesprek te gaan over een andere kijk op de regelingen vanuit de rechtspositie. Eind december 2022 (met een vertraging van 1,5 jaar) is HVUS in Doorn dan ook gepresenteerd aan de verschillende vakbonden in een informeel overleg.

De uitkomst was dat een pilot altijd mogelijk zou moeten worden gemaakt, maar men meer wilde weten over welke specifieke regelingen er op termijn dan mogelijk zouden moeten worden aangepast.

Sindsdien ligt de voortgang en dan ook de invoering stil. Klaarblijkelijk omdat het net als voor december 2022 maar moeilijk op de agenda komt van Defensie (HDP) en de sociale partners.

De samenwerkende partners binnen de zorgdomeinen hebben gelukkig de basis van HVUS wel gebruikt om alle (komende) veranderingen aan op te hangen. Op deze wijze kunnen we de ruim 2400 actieve casussen (mensen) op de best mogelijke wijze gaan ondersteunen en kunnen we wanneer HVUS doorgang vindt snel anticiperen om echte stappen in herstel te maken.

Overigens zal HVUS niet alleen vanwege de optimalisering van de regelingen een positieve invloed hebben op herstel, in de ontwikkeling van HVUS is naast het voorkomen van die secundaire ziekte winst en victimisatie ook gekeken naar de vermindering van doorlooptijden, naar bureaucratische processen, naar de beoordelingsmethodiek en de wijze en duur van de afhandeling van de schadevergoeding. In dat kader is er dan ook gekeken naar de duurzaamheid en betaalbaarheid van het gehele beleid en is gebleken dat HVUS hier een gunstig effect op heeft (zowel direct als indirect).

Een snelle invoer van HVUS (de start kan reeds vanuit aanpassing van 1 regeling) zou dan niet alleen voor de veteraan (e.a.) helpend zijn, maar ook voor eenieder die op welke wijze dan ook betrokken is bij de hulp aan hem/haar.